

УДК 316.4:338.24

Могильна Л.М.¹¹ доц. Сумського національного аграрного університету

СОЦІАЛЬНІ ПРОЄКТИ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Соціальні проєкти у сучасному світі набувають ключового значення як інноваційний інструмент досягнення Цілей сталого розвитку, бо світ стикається з численними викликами, від кліматичних змін та екологічних загроз до соціальної нерівності та нестабільності економік. Вони дозволяють поєднати інноваційні підходи, технологічні рішення та соціальні ініціативи для створення стійких систем підтримки громад, розвитку освіти, охорони здоров'я, енергетики та екології, сприяючи формуванню більш гармонійного та збалансованого суспільного середовища. Саме тому реалізація глобальної стратегії сталого розвитку потребує не лише політичних та фінансових рішень, а й застосування нових механізмів, здатних мобілізувати ресурси суспільства, об'єднати державу, бізнес, науку і громадянськість. Соціальні проєкти виступають такою платформою, адже поєднують інноваційні підходи, сучасні інформаційні технології та співпрацю. Згідно визначення Матюшенко О. В., «соціальний проєкт є цільовою авторською конструкцією позитивного соціального нововведення за певної обмеженості ресурсів для його здійснення» [2]. Зазначимо, що він передбачає поєднання стратегічного планування, інноваційних рішень та координації між різними стейкхолдерами для досягнення конкретних соціальних результатів. Такий підхід забезпечує не лише ефективне використання наявних ресурсів, а й створює основу для сталого розвитку громад, інтегруючи соціальні, економічні та екологічні аспекти, що в подальшому формує довготривалий позитивний вплив на суспільство. Соціальні проєкти спрямовані на вирішення конкретних проблем громади чи країни, мають комплексний характер та здатні створювати тривалий ефект для соціального, економічного й екологічного розвитку.

Потрібно наголосити, що інноваційність соціальних проєктів полягає не лише у впровадженні цифрових рішень чи сучасних комунікаційних платформ, а й у створенні принципово нових моделей взаємодії між стейкхолдерами. Такі проєкти формують нову якість соціального капіталу, сприяють розвитку соціального підприємництва, посиленню прозорості управлінських процесів та розширенню можливостей для участі громадян у прийнятті рішень. Це дозволяє розглядати їх як інструмент соціальної інновації, що не обмежується локальними змінами, а має потенціал масштабного впливу.

Звісно, соціальні проекти виступають ключовим механізмом реалізації Цілей сталого розвитку, інтегруючи соціальні, економічні та екологічні пріоритети через конкретні ініціативи, що генерують вимірювані результати. Однією з ключових ЦСР, що відображає суть соціальних ініціатив, є ціль № 1 «Подолання бідності», яка передбачає забезпечення доступу до базових ресурсів та послуг, підтримку економічно незахищених груп населення та створення умов для підвищення життєвого рівня [1]. Соціальні проекти у цьому контексті включають програми мікрофінансування, розвиток соціального підприємництва та ініціативи з підтримки локальних громад, що сприяють економічній інтеграції вразливих верств населення. Ціль № 2 «Подолання голоду, розвиток сільського господарства» також тісно пов'язана з соціальними проектами. Вона реалізується через ініціативи, спрямовані на підвищення продуктивності фермерських господарств, впровадження органічних та екоорієнтованих технологій, розвиток систем зберігання та розподілу продуктів харчування, що мінімізують втрати та забезпечують доступність продовольства для всіх верств населення. Не менш важливою є ціль № 3 «Міцне здоров'я та благополуччя», яка передбачає підвищення якості медичних послуг, розширення доступу до охорони здоров'я та профілактики захворювань. Соціальні проекти у цій сфері включають створення мобільних медичних пунктів, впровадження електронних платформ для телемедицини та кампаній з профілактики захворювань, що підвищує охоплення населення медичною допомогою та покращує загальний стан здоров'я. Ціль № 4 «Якісна освіта» інтегрується через соціальні проекти, що спрямовані на забезпечення рівного доступу до знань, розвиток цифрової грамотності та компетенцій, підготовку молоді до високотехнологічного та інноваційного середовища. Це реалізується через створення дистанційних освітніх платформ, курсів професійної підготовки, STEM-ініціатив та навчання критичному мисленню. Ціль № 5 «Гендерна рівність» також реалізується через соціальні проекти, що сприяють рівним можливостям для чоловіків і жінок у професійній діяльності, освіті, доступі до ресурсів та участі у прийнятті рішень. Ініціативи можуть включати програми наставництва, підтримку жіночого підприємництва та створення безпечного робочого середовища. Соціальні проекти впливають на ціль № 8 «Гідна робота та економічне зростання», забезпечуючи розвиток малого та середнього бізнесу, створення робочих місць, підтримку інноваційних стартапів та підприємницьких ініціатив, що стимулює економічну активність і підвищує добробут громад. Ціль № 9 «Промислова інновація та інфраструктура» реалізується через впровадження інноваційних рішень у сфері енергетики, транспорту, цифровізації та управління ресурсами, що дозволяє підвищити ефективність бізнес-процесів, скоротити витрати та мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище. Цілі № 11

«Сталий розвиток міст та громад» і № 12 «Відповідальне споживання та виробництво» охоплюють ініціативи з урбаністики на засадах сталості, створення екологічно безпечних та інклюзивних громадських просторів, розвиток систем утилізації та вторинного використання ресурсів, популяризацію енергоефективних технологій та «зеленої» інфраструктури. Нарешті, соціальні проекти підтримують досягнення цілей № 13 «Пом'якшення наслідків зміни клімату», № 14 «Збереження морських ресурсів» та № 15 «Захист та відновлення екосистем суші», що передбачає заходи з адаптації до кліматичних змін, відновлення біорізноманіття, охорону лісів та водних ресурсів, впровадження відновлюваних джерел енергії та підвищення екологічної свідомості населення. Таким чином, соціальні проекти є багатовекторним інструментом досягнення Цілей сталого розвитку, поєднуючи соціальні, економічні та екологічні аспекти в єдиній інтегрованій системі, що дозволяє ефективно реагувати на сучасні виклики та забезпечувати комплексний розвиток суспільства, економіки та навколишнього середовища [1].

У практичному вимірі соціальні проекти демонструють результативність у різних сферах: у сільському господарстві – через розвиток «зеленої» енергетики та цифрових платформ для фермерів, в освіті – через цифрову грамотність та STEM-програми, у громадах – через інструменти електронної демократії та «розумні міста». В екологічному напрямку вони охоплюють заходи з енергоефективності, збереження біорізноманіття та адаптації до змін клімату. Для України соціальні проекти набувають особливої ваги, адже здатні сприяти відновленню інфраструктури, інтеграції у європейський простір та підвищенню конкурентоспроможності економіки. Вони створюють умови для інноваційного розвитку, соціальної згуртованості та сталості національного масштабу.

Отже, соціальні проекти виступають не лише механізмом вирішення нагальних проблем, а й фактором формування нової парадигми розвитку, орієнтованої на довготривалу стабільність, інклюзивність та баланс між економікою, суспільством та природою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ломіковський Ю., Полянський Ю., Пундор А. Добровільний локальний огляд про досягнення Цілей сталого розвитку. Львів. 2023. 64 с. URL: https://sdgs.un.org/sites/default/files/vlrs/2024-02/lviv_vlr_ukr.pdf (дата звернення: 02.10.2025).
2. Матюшенко О. В. Соціальне проектування: теоретичні підходи до визначення. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2022. № 4. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2022-4-02-01> (дата звернення: 01.10.2025).